

VLAAMSE RAAD

BUITENGEWONE ZITTING 1992

13 MEI 1992

VOORSTEL VAN DECREET

- van de heren H. Suykerbuyk en E. Van Vaerenbergh c.s. –
- houdende de mogelijkheid voor de gemeenten
het woonrecht aan bepaalde voorwaarden te onderwerpen

AMENDEMENTEN

voorgesteld door de heren H. Suykerbuyk en E. Van Vaerenbergh

Artikel 3

A. 1. In hoofdde :

Het tweede lid, punten 1 en 2 vervangen door wat volgt :

„1. het inkomen, hetzij uit beroepswerkzaamheden, hetzij als vervangingsinkomen, waarbij alle andere inkomens moeten worden gerekend ; de aanvrager heeft een recht op voorrang als de gezamenlijke inkomsten, zoals hierboven omschreven, onder een maximum blijven dat, samen met de referentieperiode, bij besluit van de Vlaamse Executieve wordt vastgesteld ;

2. de maatschappelijke binding met de gemeente : de aanvrager moet een redelijk, met de lokale samenleving verband houdend belang hebben om zich ter plaatse te vestigen. Dit redelijk belang blijkt uit één van de volgende omstandigheden :

a) de aanvrager is sinds twee jaar onafgebroken woonachtig in de gemeente ;

Zie :

120 (BZ 1992)

– Nr. 1 : Voorstel van decreet

b) de aanvrager behoorde, toen hij jonger was dan achttien jaar, tot een gezin dat in de gemeente gehuisvest was ;

c) de aanvrager woont buiten de gemeente maar kan aantonen voordien zes jaar in de gemeente woonachtig te zijn geweest ;

3. de economische binding met de gemeente : de aanvrager of zijn echtgenote moet in de gemeente of in de onmiddellijke omgeving, dit is op maximaal drie kilometer vanaf de gemeentegrens, werkzaamheden verrichten waaruit het hoofdzakelijk beroepsinkomen voortspruit. ”.

VERANTWOORDING

De Raad van State heeft onder 3.3.3 een opmerking gemaakt, waaraan door het amendement wordt tegemoet gekomen. Economisch zwakkeren die willen inwijken, moeten inderdaad die kans hebben, temeer omdat zij nooit verantwoordelijk kunnen zijn voor abnormale stijgingen op de huur- of grondmarkt.

Hierdoor kan het voorstel van decreet een huisvestingsregeling worden genoemd. Het is dan slechts in geringe mate een vestigingsregeling, omdat het voorbeeld dat de Raad van State aanhaalt en waarbij diegene die eigenaar is van een bouwperceel, maar niet onder de drie genoemde voorrangsregels valt, niet meer relevant is. In veruit de meeste gevallen zal de eigenaar onder een van de drie voorrangsregels vallen en indien dat niet zo is, is de kans niet gering dat de betrokkene hoort bij diegenen die de huur- of bouwmarkt doen stijgen.

Met betrekking tot de opmerkingen van de Raad van State sub 4.1 en 4.2, als zou het gelijkheidsbeginsel worden geschonden als de middelen redelijkerwijze niet evenredig zijn met het beoogde doel, dient het volgende te worden opgemerkt.

Rechten en vrijheden, ook deze die voorzien zijn in het Verdrag van de Rechten van de Mens, zijn per definitie abstracte begrippen. Ongebreidelde vrijheid maakt het recht op wonen illusoir.

Ook de Europese instanties houden rekening met het feit dat het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens aan het recht op wonen beperkingen toestaat. Het arrest Gillon (Europees Hof van de Rechten van de Mens, 24 november 1986) heeft als standpunt aangenomen dat een inbreuk op het woonrecht slechts gerechtvaardigd is in zeer uitzonderlijke omstandigheden. Dit betekent dat afwijkingen mogelijk zijn. Om te voorkomen dat gemeentebesturen te lichtvaardig zouden handelen, wordt in artikel 4 van het voorstel van decreet de Vlaamse Executieve ingeschakeld, aan wie de ontwerpen van gemeentelijke besluiten voor nazicht en overleg worden toegezonden. In de toelichting bij het voorstel van decreet wordt trouwens de suggestie gedaan dat de Vlaamse Executieve bij haar administratie een speciale afdeling zou oprichten om met competentie deze inderdaad delicate problematiek af te handelen.

Dit amendement moet tegemoet komen aan de zorgen van de Raad van State, die overigens de bevoegdheid van de Vlaamse Raad in deze materie (onder 3.4) uitdrukkelijk erkent.

2. In bijkomende orde :

In het tweede lid, punt 2 op de derde regel na het woord „ervan” de woorden „, dit is op maximaal drie kilometer in vogelvlucht van de gemeentegrens, ” invoegen.

VERANTWOORDING

1. Het voorstel van decreet werd ingediend op 23 februari 1990 (Stuk 302 (1989-1990) - Nr. 1) en werd besproken in de Commissie voor Ruimtelijke Ordening, Huisvesting en Landinrichting van de Vlaamse Raad.

Op voorstel van de Commissie werd de Raad van State om een advies gevraagd, dat werd uitgebracht op 17 juli 1991 (Stuk 302 (1989-1990) - Nr. 2).

Na de parlementsverkiezingen van 24 november 1991 werd het voorstel van decreet opnieuw aanhangig gemaakt (Stuk 120 (BZ 1992) - Nr. 1).

Huidig amendement wordt ingediend rekening houdende met het advies van de Raad van State.

2. Terecht merkt de Raad van State op :

2.1. dat de gewesten niet alleen bevoegd zijn om een regeling inzake woonrecht uit te vaardigen op basis van artikel 6, § 1, I, 1° (ruimtelijke ordening en stedenbouw) en artikel 6, § 1, IV (huisvesting), maar ook op basis van artikel 6, § 1, 1, 6° (grondbeleid) van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming van de instellingen ;

2.2. dat het voorstel van decreet een ruim politiek plan op het oog heeft tot algemene inrichting van het gewestelijk samenleven ;

2.3. dat het nu reeds beschikbare juridische instrumentarium een aantal bestaande wantoestanden kan voorkomen door een gepaste en consequente aanwending van gewestplannen, gemeentelijke plannen van aanleg en bouwvergunningen, waarbij kwantitatieve criteria zeker niet moeten (of mogen) ontbreken ;

2.4. dat een stelsel van woonvergunningen, waarbij aan de autochtone bevolking een voorrecht of een bevoorrechte behandeling wordt gegund, een nieuw instrumentarium kan zijn om een chaotische verdubbeling van het aantal inwoners op amper tien jaar (een wantoestand volgens de Raad van State) in bepaalde gebieden van het Vlaamse Gewest te voorkomen ;

2.5. dat de gewesten terzake dus duidelijk bevoegd zijn om zich met deze materie in te laten (zie ook het advies van de Raad van State van 27 september 1989, Gedr. St., Kamer 1988-1989, nr. 838/2, p. 2) ;

2.6. dat het voorstel van decreet niet alleen een huisvestingsregeling inhoudt, maar vooral een vestigingsregel

2.7. dat het verbod van discriminatie in overeenstemming is met een ongelijke behandeling voor zover voor het criterium van onderscheid een objectieve en redelijke verantwoording bestaat ;

2.8. dat het recht om vrij zijn woonplaats te kiezen in België steeds beschouwd is als een essentieel aspect van de persoonlijke vrijheid die in artikel 7 van de Grondwet is gewaarborgd ;

2.9. dat het recht om zich vrij te verplaatsen en in vrijheid zijn woonplaats te kiezen aan geen beperkingen mag worden onderworpen dan die welke bij de wet zijn voorzien en in een democratische samenleving nodig zijn in het belang van 's lands veiligheid, ter handhaving van openbare orde, ter voorkoming van strafbare handelingen, ter bescherming van de gezondheid of van de goede zeden en ter bescherming van de rechten en vrijheden van anderen (zie vierde protocol bij het Verdrag ter Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden, artikel 2) ;

2.10. dat pertinente criteria dienen gehanteerd om een kwantitatieve beperking van de inwijking mogelijk te maken.

3. De Raad van State stelt daarna de vraag hoe het voorstel van decreet in een van de voornoemde toegelaten beperkingen een verantwoording zou kunnen vinden (zie punt 3.9).

4. Ten onrechte stelt de Raad van State dat het voorstel van decreet slechts op grond van een economisch gegeven zou steunen om een kwantitatieve beperking van de inwijking mogelijk te maken en dat het voorstel van decreet terzake weinig pertinente criteria zou hanteren.

5. Het voorstel van decreet hanteert twee criteria om een kwantitatieve beperking van de inwijking mogelijk te maken : enerzijds de maatschappelijke binding met de gemeente en anderzijds de economische binding met de gemeente.

6. Wat de maatschappelijke binding betreft, worden volgende pertinente criteria weerhouden om deze binding te bewijzen : ofwel twee jaar onafgebroken wonen in de gemeente, ofwel tot een gezin behoren dat in de gemeente was gehuisvest toen de aanvrager jonger was dan achttien jaar, ofwel voordien zes jaar in de gemeente woonachtig geweest zijn.

Met andere woorden, de voorgestelde criteria om een maatschappelijke binding te bewijzen zijn pertinent, objectief vaststelbaar, bij decreet vastgelegd en nodig ter bescherming van de rechten en vrijheden van anderen, in casu de eigen inwoners.

Waar de Raad van State in zijn advies erkent dat het Vlaamse Gewest bevoegd is een huisvestingsregeling en een vestigingsregeling in te voeren waarbij aan de autochtone bevolking een voorrecht of een bevoorrechte behandeling wordt gegund voor zover deze steunt op pertinente criteria en in een decreet vastgelegd, is het duidelijk dat het criterium maatschappelijke binding aan alle eisen terzake voldoet.

Trouwens, is het hanteren van een territorialiteitsbeginsel — in casu de gemeente — niet in strijd met het verdrag van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (zie Hof van de Rechten van de Mens, 2 maart 1987, zaak Clerfayt) ?

Iedereen wordt gelijk behandeld en er is geen discriminatie op grond van huidskleur, ras, afstamming of nationaliteit.

7. Wat de economische binding met de gemeente betreft, wordt het volgende pertinente criterium weerhouden : de aanvrager of zijn wederhelft moeten in de gemeente of in de onmiddellijke omgeving werkzaamheden verrichten waaruit het hoofdzakelijk beroepsinkomen voortspuit.

Het is duidelijk dat het uitoefenen van werkzaamheden in de gemeente zelf gemakkelijk kan worden vastgesteld.

Mogelijkerwijze kan het criterium „in de onmiddellijke omgeving” nader worden bepaald, bijvoorbeeld door nader te specificeren dat onmiddellijke omgeving betekent maximaal drie kilometer in vogelvlucht wonen van de gemeentegrens.

Met andere woorden, het economisch criterium dat voorgesteld wordt, is pertinent, objectief vaststelbaar, bij decreet vastgesteld en nodig ter bescherming van de rechten en vrijheden van de inwoners van de gemeente (zie voor verdere uitleg punt 6 hierboven).

8. Het voorliggende voorstel van decreet verhindert daarenboven niet dat een persoon die over geen woonvergunning kan beschikken omdat hij naar rangorde buiten het vastgestelde contingent valt, toch vastgoed (bouwgrond, een woning) kan verwerven in de betrokken gemeente. Hij kan er alleen niet zelf gaan wonen.

9. Op te merken valt dat in Vlaanderen niemand kan gaan wonen waar hij wil.

In ieder gewestplan zijn bijvoorbeeld woon- en andere zones ingeschreven. Zo mogen bijvoorbeeld in bepaalde zones enkel de zonen van landbouwers bouwen of mogen enkel boerderijen worden opgetrokken.

10. Daarenboven zijn er precedents waarbij een te rechtvaardigen onderscheid wordt gemaakt tussen eigen inwoners en inwoners buiten de gemeente, bijvoorbeeld voor het gebruik van sport- en culturele infrastructuur, of bij het toewijzen van bejaardenflats en sociale woningen. Het in gebruik mogen nemen in de gemeente van grafconcessies kan alleen voorbehouden zijn aan de eigen inwoners of de prijs kan verschillen naargelang het eigen inwoners of buitenstaanders betreft.

Ook het eigendomsrecht is in Vlaanderen niet absoluut. Wanneer bijvoorbeeld een historisch pand wordt geklasseerd, dan heeft de eigenaar niet meer het recht om het af te breken. Het op 31 mei 1990 goedgekeurde bosdecreet legt aan de eigenaar gevoelige en te verdedigen beperkingen op met het oog op goed rentmeesterschap. Dit bosdecreet vormt een volwaardig precedent voor het instellen van een woonruimtedecreet zoals hier voorgesteld.

Door het voorgestelde woonruimtedecreet wordt het eigendomsrecht van woningen lichtjes ingeperkt in het algemeen belang.

Aan de eigendom als bezit wordt niet geraakt. Het eigendomsrecht wordt met dit voorstel van decreet overschreden door maatschappelijke groepsbelangen. Zie terzake ook de Vlaamse decreetgeving, die het wijzigen van de bestemming van onroerend goed vergunningsplichtig maakt.

B. Het derde lid weglaten.

VERANTWOORDING

Zie de verantwoording bij amendement A.1.

H. SUYKERBUYK

E. VAN VAERENBERGH
